

Hyviä ja huonoja uutisia

Päivikki Karhula

Harvinaista kyllä, keskellä joulunaluskiireitä eteen on tullut useampia, pienempiä ja suurempia hyviä uutisia - sanoisinko suorastaan joulupaketteja. Budjettikeskustelujen perusteella vaikuttaisi siltä, että ensi vuonna yliopistojen rahoitusta tullaan nostamaan yli 80 miljoonan euron lisärahoituksella. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen vanavedessä kulkeneille korkeakoulukirjastoillekin se lienee tyytyväisyydellä vastaanotettava oleva joululahja.

Pidemmällä tähtäimellä suomalaisten yliopistojen tilanne on kuitenkin mylläkässä, jota ei ole nähty niiden perustamisen jälkeen. Rakenteellisten kehittämissuunnitelmien mukaan vuonna 2010 yliopistot siirtyvät pois valtion budjettitalouden kentästä. Julkisen vallan etäännyminen taloudelliseen tuen antajana kuulostaa epämääräiseltä, jos ei suorastaan uhkaavalta. Mistä rahoituslähteet tulevaisuudessa löytyvät ja miten ne vaikuttavat tutkimuksen suuntiin, on toinen kysymys? Autonomian lisääntymiseltä odotetaan toisaalta etuja, joita ennakoidaan löytyvän hallinnosta, mutta myös tuloksellisen opetuksen ja tutkimuksen palkitsemisesta.

Nopeasti eteenpäin vedetty yliopistojen uudistushanke herättää kuitenkin kysymyksiä. Yliopistokentän vahvistaminen pääkaupunkiseudulle syntyvällä innovaatioyliopistolla pyrkii eräänlaisena kärkihankkeena nostamassa suomalaisen korkeakoulutuksen tasoa. Mutta miten tulee käymään muiden yliopistojen kirjastot mukaan luettuna? Pääkaupunkiseudun ulkopuolelle on rakentumassa alueellisia korkeakoulukonsortioita, mutta miten ne tulevat parantamaan paikallisten yliopistoyksikköjen hallintoa, tuloksellisuutta tai taloudellista tasapainoa? Kokonaisuus näyttää vielä vähintäänkin epävakaa. En ole varma, pidänpö tätä joulupaketista.

Toinen joulua edeltävä ja kauan kääritty paketti syntyi vanhan vapaakappalelain uudistumisena kulttuurineistojen tallettamisen ja säilytyksen laiksi. Uudistetun lain piiriin kuuluvat myös digitaaliset aineistot. Näiden osalta Kansalliskirjaston velvoitteet laajentuvat verkkoaineistojen keräämiseen, mutta myös teknisen

ympäristön tarjoamisen niiden käyttöä varten. Verkkoaineistojen saattaminen uuden lain piiriin on vuoden kulttuuriteko.

Loppusuoran käsittelyvaiheen eteneminen aiempia vaiheita vauhdikkaammin tuli ilmeisenä yllätyksenä. Digitaaliset vapaa-kappaleet eivät kaiketi ole kirjastoissa vielä haettavissa aivan ensi vuoden alusta, jolloin laki on tulossa voimaan. Siinä ei ole moitteelle sijaa. Niin käyttäjillä kuin kirjastoille lienee aikaa odottaa muutama kuukausi laitteita ja käyttöliittymiä, kun lain uudistaminen kokonaisuudessaan vei lähes 10 vuotta.

Lisämausteita hyvälle uutisille löytyy vielä Helsingin yliopistosta, jossa Käyttäytymistieteellisen kirjaston kirjastonjohtaja ja Suomen tieteellisen kirjastoseuran entinen puheenjohtaja Tuula Ruhanen valittiin juuri vuoden esimieheksi. Onnea Tuulalle onnistuneesta johtamistyöstä! Kiitettävää on sekin, kun kirjastot pääsevät esille mallikelpoisina esimerkkeinä suuressa organisaatiossa.

Kiireisestä elämänmenosta ja monista mutkista huolimatta kuuluneesta vuodesta jää ennen kaikkea kiitollinen mieli, vaikka omat joulupaketit ovat vielä avaamatta. Signumin tekeminen on alkanut olla yhä enemmän ryhmätyötä, jossa tehdään kaiken lisäksi hyvää työtä. Kiitokset siitä kirjoittajille, uudelle ja vanhalle toimistuskunnalle, kansainväliselle työryhmälle ja seuran hallitukselle!